

Nefndasvið Alþingis — Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
nefnasvid@althingi.is

Dags. 8.10.2015
Tilv. 5618-0-0005
Mál 2013-18
0.5

Með erindi dags. 24. september sl. óskaði umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis eftir umsögn Veðurstofu Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um náttúruvernd nr. 60/2013, með síðari breytingum (varúðarregla, almannaréttur, sérstök vernd, framandi tegundir o.fl. (140. mál, þingskjal 140).

Umsögn Veðurstofunnar er sem hér segir:

Veðurstofan fagnar þeim margvíslegu umbótum sem settar eru fram í lagafrumvarpi þessu.

Veðurstofan telur sem fyrr að lagatextinn þyrfti að styðja betur við þau meginmarkmið sem sett eru fram í 2. og 3. gr. laganna þegar land fellur ekki undir vernduð svæði, minjar eða skipulag. Þessu mætti ná með því að setja með skýrari hætti stefnu/áherslur á landsvísu, t.d. í II. kafla um meginreglur og þá sérstaklega í 7. gr. um megin sjónarmið við ákvarðanatöku. Þetta má sjá nánar í umsögn Veðurstofunnar frá 1. febrúar 2013.

Veðurstofan leggur sérstaklega til úrbætur og/eða lagfæringar á 5. og 56. gr. laganna:

5. gr. Skilgreiningar

Álag. Veðurstofan telur mikilvægt að skilgreina hugtakið álag í lögnum. Álag er grunneining í 10. og 46. gr. laganna og því afar mikilvægt að sameiginlegur skilningur sé á hugtakinu. Í reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun er hugtakið *álagsbreytur* skilgreint svo: *Sérstakir mengunarvaldar, atvik, framkvæmdir og annað sem veldur álagi á vatnaumhverfi, svo sem vistkerfi og vatnabúskap.* Mögulegt er að byggja á þessari framsetningu.

Tillaga að skilgreiningu á *álagi*:

Álag er þegar mengunarvaldar, atvik, framkvæmdir eða annað veldur breytingum á umhverfi og vistkerfi umfram náttúruleg eða fyrirfram skilgreind viðmiðunarmörk.

Landslag. Veðurstofan telur æskilegt að skilgreina landslag betur en gert er í núverandi lögum. Náttúrulegt landslag á við hluta af yfirborði jarðar sem hefur mótast af

náttúrufræðilegum aðstæðum, s.s. hafi, jöklum, vatnafari og gróðurfari. Allir þessir þættir skapa einkennandi landslag sem mótast hefur í tímans rás. Ásýnd landslags og gæði þess eru mikilvægir þættir sem varða ímynd svæðisins. Vísa má til eftirfarandi skilgreiningar á landslagi í 2. gr., 13. tl. Skipulagslaga nr. 123/2010.

Landslag merkir svæði sem hefur ásýnd og einkenni vegna náttúrulegra og/eða manngerðra þátta og samspils þar á milli. Landslag tekur þannig til daglegs umhverfis, umhverfis með verndargildi og umhverfis sem hefur verið raskað. Undir landslag fellur m.a. þéttbýli, dreifbýli, ósnortin víðerni, ár, vötn og hafsvæði.

Ræktað land. Veðurstofan bendir á að við kortlagningu landnotkunar væri æskilegt að hafa mörk milli ræktaðs lands og óræktaðs skýrari en fram kemur í 5. gr., 20. tl. núgildandi laga og breytingartillögu þar að lútandi. Kortagrunnar hafa reynst afar mikilvægir til margvíslegrar úrvinnslu, s.s. við mat álags á yfirborðsvatn og grunnvatn, mat á viðkvæmum svæðum, t.d. við eldgosavá o.s.frv. Skýrar skilgreiningar eru mikilvægur þáttur til þess að vel takist til og samræmi verði milli kortagrunna. Slíkt mat getur gert ýmsa vöktun einfaldari, markvissari og ódýrari.

56. gr. Vernd bakkagróðurs

Eins og Veðurstofan benti á í umsögn sinni þann 1. febrúar 2013 og á fundi með umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis byggir vernd vatnsgæða ekki einungis á því að viðhalda náttúrulegum bakkagróðri, heldur einnig á þeirri jarðgerð og þeirri lífvist sem þar er undir. Jarðgerðin og það vistkerfi sem þar er síar og tekur upp mengun og ofgnótt næringarefna og stuðlar þannig að viðhaldi vatnsgæða. Veðurstofan telur að eðlilegra að grein þessi heiti *Vernd vatnsbakka*.

Lagt er til að greinin hljóði svo:

Við vatnsnýtingu og framkvæmdir í eða við vötn skal leitast við að viðhalda náttúrulegu umhverfi við ár, stöðuvötn og árósa og haga mannvirkjum þannig að sem minnst röskun verði á bökkum og næsta umhverfi vatnsins.

Virðingarfyllt,

Hafdis Karlsdóttir
settur forstjóri VÍ